

Afrikas tredjestørste økonomi står ved en skillevej

Børsen den 13 juni 2024

The African National Congress (ANC), der har regeret landet, siden apartheid blev afskaffet i 1994, fik blot 40 pct. af stemmerne. ANC gik fra et komfortabelt flertal af de 400 folkevalgte til blot 159 pladser i parlamentet. Sydafrika er derfor nu ved en økonomisk skillevej.

Først må man måske spørge, hvorfor Børsens læsere bør interessere sig for et valg i det sydlige Afrika. Grundene er dog åbenlyse. Sydafrika er det afrikanske kontinents tredjestørste økonomi, kontinentets eneste land med universiteter og forskning af international standard og det suverænt mest moderne samfund i Afrika.

Verdensbanken vurderer også, at landets retsvæsen er mere effektivt end f.eks. gennemsnittet på Balkan.

Ser man på de kolde fakta burde Sydafrika ikke bare være et interessant investeringsland. Det burde også have været et højvækstland, efter apartheidstyret lukkede ned. Alligevel blev Sydafrika aldrig den emerging economy, som mange håbede og nogle påstod var på vej.

Siden 1994 er landets økonomi vokset med blot 1,3 pct. årligt, mens de andre demokratier i regionen er vokset 2,1 pct. De vesteuropæiske økonomier er i gennemsnit vokset 2,3 pct., og Central- og Østeuropa har oplevet 7,1 pct. årlig vækst. Siden 2010 har landet endda ikke haft nogen reel vækst. Det er således på en baggrund af økonomisk dødvande, politisk kaos og udbredt korrupsion, at Nelson Mandelas gamle parti har mistet magten i Sydafrika. Det er stadig parlamentets største parti, men bliver nødt til at danne en koalitionsregering. Det valg tegner to ekstremt forskellige muligheder for Afrikas vigtigste økonomi.

To muligheder

Første mulighed er en koalition med to partier, der brød ud af ANC: The Economic Freedom Fighters, der trods navnet er et marxistisk parti, og den åbenlyst korrupte ekspræsident Jacob Zumas nye parti Umkhonto we Sizwe.

Vælger præsident Cyril Ramaphosa at gå den vej, vil EEF presse på for nationalisering af væsentlige dele af økonomien. Zuma har sammen med dele af ANC presset på for en forfatningsændring, der vil tillade staten af ekspropriere jord uden nogen form for kompensation, som regeringen derefter kan omfordele til udvalgte grupper. Begge dele er sandsynlige fokuspunkter med denne koalition.

Anden mulighed er en koalition med det økonomisk liberale Democratic Alliance og det lille konservative Inkatha Freedom Party. Vælger ANC's ledelse at gå den vej, vil den økonomiske politik sandsynligvis indebære et fornyet fokus på retssikkerhed og en diskussion af den omfattende statslige regulering af ikke mindst arbejdsmarkedet.

I Sydafrika er der i dag to politiske muligheder, mens vælgerne ikke accepterer mere af det samme. Den ene er en velafprøvet vej til korrupsion og nedgang, mens den anden måske kan forløse noget af landets enorme økonomiske potentiale.

Ingen ved endnu, hvilken vej ANC tager.

Christian Bjørnskov